

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı**
TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını
arz ederim.

tarafından Anayasa'nın 98'inci ve

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU

Diyarbakır Milletvekili

Türkiye'de son yıllarda yerel yönetimler üzerinde artan idari ve yargısal müdahaleler kapsamında birçok belediye başkanı hakkında soruşturma açılmış, bir kısmı görevden alınmış, tutuklanmış, bir kısmı ise yargılama süreçleri sonucunda tahliye edilmiştir. Bu süreçlerin önemli bir bölümünde, **masumiyet karinesi, seçilme hakkı, seçme ve seçilme hakkının korunması, yerel yönetimlerin özerkliği, orantılılık ilkesi ve hukuki güvenlik ilkelerinin ihlal edildiğine dair ciddi tartışmalar kamuoyuna yansımıştır.**

Başta Ahmet Türk, Ahmet Özer, Zeydan Karalar ve diğer belediye başkanları olmak üzere; görevden alma, kayyım atama, tutuklama ve uzun süreli yargılamalar neticesinde, halkın sandık iradesiyle seçilmiş yerel yöneticilerin görevlerinden fiilen uzaklaştırıldığı, ancak yargılamaların sonuçlanmaması veya tahliye kararları verilmesine rağmen **göreve iade işlemlerinin gerçekleştirilmediği** görülmektedir.

Anayasa'nın 2'nci maddesinde yer alan **hukuk devleti ilkesi**, 36'nci maddesinde düzenlenen **adil yargılanma hakkı**, 38'inci maddesinde güvence altına alınan **masumiyet karinesi**, 67'nci maddesinde düzenlenen **seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı**, 127'nci maddesinde yer alan **yerel yönetimlerin demokratik niteliği** birlikte değerlendirildiğinde; görevden alma ve görevden uzaklaştırma işlemlerinin **istisnai, geçici, ölçülü ve yargı denetimine açık** olması gerektiği açıktır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesi (adil yargılanma hakkı), 3 No'lu Protokol'ün 1'inci maddesi (serbest seçim hakkı) ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları da, seçilmiş kişilerin görevden alınmasına yönelik müdahalelerin ancak **zorunlu toplumsal ihtiyaç, orantılılık ve demokratik toplum düzeni** kriterleri çerçevesinde mümkün olabileceğini ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda, tahliye edilen veya hakkında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunmayan belediye başkanlarının görevlerine iade edilmemesi, idari tasarruf yoluyla seçme ve seçilme hakkının fiilen ortadan kaldırılması anlamına gelmekte olup, demokratik hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

1. Görevden alınan, tutuklanan ve/veya tahliye edilen belediye başkanlarının (Ahmet Türk, Ahmet Özer, Zeydan Karalar ve diğerleri) isim isim listesi nedir?
2. Bu kişilerin her biri hakkında;
 - o Açılan soruşturma ve dava dosyalarının sayısı,
 - o Dosya numaraları,
 - o Suç isnatlarının hukuki nitelikleri,
 - o Tutuklama, tahliye ve adli kontrol kararlarının tarihleri nelerdir?
3. Hakkında **kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunmayan ve/veya tahliye edilmiş** belediye başkanlarının görevlerine iade edilmemesinin hukuki gerekçesi nedir?
4. Görevden alma ve kayyım atama işlemleri hangi mevzuat hükümlerine dayandırılmaktadır? Bu işlemler tesis edilirken **orantılılık, ölçülülük ve geçicilik** ilkeleri nasıl gözetilmektedir?

5. Tahliye kararına rağmen görevine iade edilmeyen belediye başkanları açısından, idarenin bu tutumunun **Anayasa'nın 67'nci ve 127'nci maddelerine, AİHS 3 No'lu Protokol 1'inci maddesine** aykırılık teşkil ettiği yönündeki değerlendirmelere ilişkin Bakanlığınızın görüşü nedir?
6. Görevden alınan belediye başkanlarının yerine atanan kayyımların;
 - o Yetki kapsamı,
 - o Aldıkları idari kararlar,
 - o Belediyelerin mali yapısı üzerindeki etkileri,
 - o Yerel halkın seçme-seçilme hakkına etkileri konusunda herhangi bir hukuki denetim mekanizması mevcut mudur?
7. Görevden alma ve göreve iade süreçlerine ilişkin olarak;
 - o Standart bir idari prosedür bulunmakta mıdır?
 - o Bu süreçler tüm belediye başkanları için **eşitlik ilkesi** çerçevesinde mi uygulanmaktadır?
8. Tahliye edilen belediye başkanlarının görevlerine iadesine ilişkin idari işlemlerin tesis edilmemesi, **hukuki güvenlik ve belirlilik ilkeleri** açısından nasıl değerlendirilmektedir?
9. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları doğrultusunda, seçilmiş yerel yöneticilerin görevden alınmasına ilişkin uygulamaların gözden geçirilmesine yönelik Bakanlığınızca yürütülen herhangi bir çalışma bulunmakta mıdır?
10. Demokratik hukuk devleti ilkesi gereği, haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunmayan ve/veya tahliye edilmiş belediye başkanlarının görevlerine iade edilmesini sağlayacak yasal veya idari düzenleme yapılması planlanmakta mıdır?